

HAMAR

Tipstelefon 62 51 95 00 · e-post: hamar@h-a.no · telefax: 62 51 95 55

SVERRE FRILSETH

HEGE ENGDAL
NÆSS

EVEN RISE

TROND
SVENDSENMARIT THOBIASSEN
STRANDE

Gamle Hamar faller bit for bit

– På tide å stoppe

Gamle Katta er borte. Sicklegården er revet. Døveskolen er jevnet med jorden og lektorboligen i Skappelsgate er bare et vagt minne. Hamar kvitter seg med spor fra fortiden - og nå står Raknerudvillaen for fall. Eller?

HA: SVERRE FRILSETH
62 51 95 63 · sfr@h-a.no

HAMAR: Bjørn Bækkelund og Anne Storbekken må løfte beina høyt for å komme i nærkontakt med Raknerudvillaen i Vestbyen. Til høyre, på tomte til tidligere Hamar Bryggeri, skyter nye boligblokker til værs. I hagen utenfor den tidligere så staselige sveitervillaen ligger jordhauger hulter til bulter og alt minner mer om en byggeplass enn et område verdt å ta vare på for ettertiden. Og den aldrende villaen bærer sterkt preg av forfall. År med manglende vedlikehold i påvente av et klarsignal om riving, har satt sine spor. Er det egentlig noe å bevare, dette rukkelet, slik det ser ut nå?

Siste skanse

– Ja, sier Bjørn Bækkelund og Anne Storbekken, hitkalt som representanter for Fortidsminneforeningen.

– Huset er i langt bedre forfatning enn første øyekast kan gi inntrykk av, men minst like viktig er det å stoppe opp før det er for sent: Stopp rivingen av gamle hus i Hamar før vi plutselig en dag sitter der uten synlige vitnesbyrd om livet i byen før dagen i dag. Raknerudvillaen står der som et monument over ei tid som er borte - rives det, står vi snart på bar bakke i denne byen.

– Men det ser jo ikke pent ut?
– Huset er ikke pent slik det framstår i dag, men det er resultatet av en villt handling - et bevisst forfall, eller total mangel på vedlikehold, for å presse igjennom en riving. Flere ganger de senere årene har utbyggere ønsket

SISTE REST: – Hamar kan ikke være bekjent av å rydde alle spor fra fortiden av veien. Raknerudvillaen er en viktig del av historien som må bevares, sier begge aktive medlemmer av Fortidsminneforeningen.

å rive villaen, men blitt stoppet i siste instans. Nå spøker det igjen. Er Hamar tjent med en slik utvikling, spør Bækkelund og Storbekken.

Ikke fredet

Raknerudvillaen er ikke fredet, men bevaringsmyndighetene i fylkeskommunen har gitt den status som bevaringsverdig. «Høy bevaringsverdi» er et uttrykk brukt på det nivået. Forvaltningsstyret i Hamar kommune slo derimot fast i et vedtak i 1996 at huset med uthus kunne rives. Nå er saken nok en gang gjenstand for politisk behandling.

Raknerudvillaen har stått imot vær og vind i stille og storm siden

huset ble bygd tett ved det som den gang var Hamars grense mot vest. I de senere år har presset vært stort fra skiftende eiere av naboeiendommen - Hamar Bryggeri - som ønsket å rive huset. Først Hamar-Lillehammer Bryggeri, senere av Orkla eiendom og nå sist av Utstillingsplassen eiendom. De vil ha rom til å bygge nytt.

Stopp - nå

– En gang må politikerne i Hamar sette foten ned og si at nok er nok. En gang må vi verne om spor fra den gang Hamar var en by av småhusbebyggelse, sier Bjørn Bækkelund og Anne Storbekken.

– Hvor mange hus bygd rundt 1900 står egentlig igjen i byen nå?

Under marsjen for en bevaring av Raknerudvillaen har de fått med seg mange støttespillere. Men også tunge, politiske motspillere.

– Det er mange i Hamar som savner Sicklegården i dag. Nå er det for sent...

I god stand

Sett utenfra minner Raknerudvillaen i dag mer om et forfallent rivningsobjekt enn en bevaringsverdig, staselig, sveitervilla.

– Bygningen er - etter det vi vet - i god stand, sier Bækkelund og Storbekken. – En bygningsteknisk gjennomgang av huset i 1996, avdekket råteangrep på noen få tømmerstokker, men de er enkle

å skifte ut. Klart det vil koste penger å sette huset i stand og bevare det for ettertiden - men noe må vi betale for å ta vare på spor av historien i byen. Det koster å rive gammelt og bygge nytt også, sånn er det bare...

Hvordan det ser ut innvendig nå, etter at huset for noen år tilbake ble skallet med plater foran vinduene, og vær og vind og løse fugler har fått fritt spillerom, det vet ingen. I hvert fall ikke Fortidsminneforeningens represententer. – Men så lenge det her og der er åpning for at luft kan komme til, er det lite som tyder på at bygningen skal være skadet innvendig, sier de. – Et hus som ikke holdes ved like utvendig, som ikke males

Et lite stykke Hamar-historie

SVEITSERSTIL: Slik så den opprinnelige tegningen av Raknerudvillaen ut - og slik så også huset ut.

Skjult bak veggene i Raknerudvillaen hviler et stykke Hamar-historie. Ikke lett å få øye på ved et raskt sideblikk i forbi-farten, men her er både skolehistorie og bånd til de tidlige utvandrere.

Bygningen har fått sitt navn etter Andreas Raknerud og kona Ellen

Gunda, født Röhne, som kjøpte huset ved forrige århundreskifte av fogd Hvoslef som den 25. august 1896 skrev til Hamar Bygningsskissekommission og søkte om byggetillatelse. Nøyaktig når huset ble bygd har det ikke vært mulig å tidfeste, men det antas at det ble reist i 1896 - 1897 og altså etter ganske kort tid overdratt til Andreas og Ellen Gunda Raknerud - han rektor, hun lærer. Historien forteller at det skal ha

vært drevet privatundervisning i perioder i huset. Ikke så rart, kanskje, med en så tung skolekapasitet samlet bak fire vegger.

Helt fra begynnelsen av var Raknerudvillaen i Grønnegata 172, en stolt utformet sveitervilla med tilhørende arkitektoniske smykker og utskjæringer her og der. Men under tiden ble det behov for vedlikehold og muligens noe utbedring, og på et tidspunkt ble det besørget takket vær-

re penger fra hveteåkrene i Minnesota. Even Raknerud, født i 1851 og bror av Andreas, utvandret i ganske ung alder til Amerika der han dyrket opp 200 mål hvete i Minnesota. Even døde bare rundt 50 år gammel, og han etterlot seg ingen direkte livsarvinger, derfor gikk deler av arven til utbedring/påbygging av Raknerudvillaen i Hamar.

Raknerudvillaen ble i Raknerud-familiens eie langt inn i mo-

Oppfordrer til innovasjon

HAMAR: Hamar kommune oppfordres sammen med alle andre kommuner til å delta i en innovasjons-

konkurranse. Det er DnB NOR som skal dele ut en pris for beste idé for kunnskapsbasert næringsutvikling.

nå?

AnneStorbekken og Bjørn Bækkelund, FOTO: TROND LILLEBO

og holdes i orden, ser ofte mer forfallent ut enn det i virkeligheten er.

Oase

Fortidsminneforeningen ser mange grunner til å bevare Raknerudvillaen:

- Den representerer en byggestil tidstypisk for middelklassen ved århundreskiftet. Det er ikke mange slike villaer igjen i byen.
- Den markerer den vestlige yttergrensen for boligbyggingen i Hamar på slutten av 1800-tallet og er i dag begynnelsen på et vilabelte som omslutter et tidligere industriområde.
- Huset vil utgjøre et viktig ele-

ment i oppløsningen av et ellers tungt og massivt industri- og boligområde. Med opparbeidet plen og grøntareal vil det framstå som en oase.

- Beliggenheten er i seg selv enestående - i en helling som ender i Mjøsa og med utsikt mot vannspeilet og Helgøya.
- Kunne selv tenke seg å ta over huset og bruke det i kurssammenheng. Men tross 300 medlemmer, har foreningen, som drives på frivillig og ulønnet basis, ikke økonomi til det.

Fjær i hatten

Fortidsminneforeningen - eller mer korrekt: Foreningen til Norske Fortidsminnemerkeres Bevaring, Hedmark avdeling, - markerte seg sterkt i kampen for å bevare Sickelgården i Strandgata som et typisk tidsbilde fra den gang Hamar var en småbyidyll ved Mjøsa. Nå er Sickelgården med den pittoreske bakgården bare et navn i historien, bygningen er for lengst jevnet med jorden.

- Hva om det samme skjer med Raknerudvillaen?

- Vi håper for det første at det ikke vil skje, men skulle det gå så galt, må vi bare pryde oss med den lille fjæra vi har i hatten: Vi klarte å hindre riving av Grønnegata 93! Huset ble berget i siste liten, selv etter at en brann hadde forsøkt å legge det i aske, og det ble sågar brukt av Hamar kommune som kontor i forbindelse med markeringen av 150-års jubileet for byen i 1999. Og det var en kommune som ivret for å rive bygget. Den kampen ble kronet med en fjær i hatten.

Nå har vi ryddet plass til nok en fjær i hatten: Den kommer på plass den dagen Raknerudvillaen er reddet fra rivingsspøkelsen...

At det i sin tid var Fortidsminneforeningen som gikk i bresjen for å bevare Domkirkeruinen på Domkirkeodden, er også en del av historien...

derne tid. Den opprinnelige tømmerbygningen er i årenes løp - på 1960-tallet - påført en type panel på utsiden som ikke var der fra begynnelsen. På eiendommen står også et toetasjes uthus, tidstypisk for boligeiendommer bygd rundt forrige århundreskifte.

Skeikampen Vekst AS

Ny eksklusiv leilighet på Skeikampen! 65 kvm

- Ski in/ski out
- 18 hulls golfbane
- Alpinanlegg
- Innflytningsklar våren 2005
- Prisforlangende kr 1 370 000
- Visning etter Deres ønske!

Mobil: 97 68 33 66
thomas@skeikampenvkst.no

www.skeikampenvkst.no

Sirkus på Tjuvholmen

Cirkus Agora er i ferd med å rigge seg til i Hamar. Fredag blir det premiere. Denne gang på Tjuvholmen.

HA: LIV NERDRUM
62 51 95 83 • lne@h-a.no

HAMAR: For 17. gang legger sirkusdirektør Jan Ketil Smørdal premieren til mjøsbyen.

- Det kommer til å bli morsomt, sier han om årets forestilling.

Musikere, klovner, trapesartister, hester og hunder og skikkelig sirkusmusikk er noen av ingrediensene. Og det er like hektisk aktivitet i dagene før premieren som det skal være.

- Det er et spesielt liv, men jeg liker det, sier Jan Ketil Smørdal.

- Du må virkelig brenne for jobben.

Men hva gjør en sirkusdirektør når vinteren kommer snikende?

- Da hviler vi ut, lader batteriene og henter krefter til neste sesong.

Men ikke bare det. Nylig var han for eksempel dommer på en stor sirkusfestival i Frankrike.

KLOVNER: Artistene Aleg og Jenia byr på klovnerier.

FOTO: OLAV HANSEN

Sirkusdirektøren bor i Nordfjordeid. Mens snøføyka har stått rundt husveggene, har han hvilt ut. Men i lengre tid nå har også prosessen med årets sirkusforestilling vært i gang. Både for artister, musikere og sirkusdirektøren.

- I år har jeg også en av døtrene mine på lønnslisten, forteller han, som synes det er flott å ha Hamar som premiereby

17 GANG: Sirkusdirektør Jan Ketil Smørdal er klar for den 17. premieren i Hamar.

FOTO: OLAV HANSEN

www.toyota.no

Navi Pluss pakke: Kjøp Avensis nå!
Få navigasjonssystem og parkeringssensor for bare

5.900,-

Veil. pris: Kr. 19.900,-
Kun navigasjonssystem: 4.900,-

Toyota Avensis. Opplev kvalitetsfølelsen

Nå blir Avensis enda mer attraktiv! Navigasjonssystemet sørger for at du aldri mer roter deg bort, og parkeringssensoren forteller akkurat

hvor mye plass du har bak bilen. Avensis er en av de sikreste bilene på markedet, så besøk forhandleren nå og opplev Avensis.

Pris fra kr 250.400,-**

KVALITET HELE VEIEN TOYOTA

ELVERUM SPORT BILSALG A-S
2411 Elverum
Tlf. 62 41 77 00

Hamar Auto a.s
Jønsrudvegen 3 - Pb. 1063 - 2305 Hamar - Tlf. 62 53 67 00
Se bilene på vår internettside: hamar.toyota.no

* Tilbudet gjelder tom. 31/3. Begrenset antall. ** Inkluderer frakt-, leverings- og registreringskostnader kr 6.800,-. Avensis leveres med Toyota Eurocare inkludert i prisen. Avbildet modell er med ekstrastyr. Avensis: Forbruk blandet kjøring: 0,70 l/mil. Utslipp CO2: 170 g/km.